

ANDRZEJ PIOTR WIATRAK

KIERUNKI ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH W POLSCE ORAZ UWARUNKOWANIA ICH ZMIAN

Słowa kluczowe: *wieś, rolnictwo, wielofunkcyjność, zmiany, rozwój, uwarunkowania, programy i strategie*

STRESZCZENIE

W niniejszym artykule podjęto próbę ukazania dotychczasowych działań Polski w zakresie kierunków rozwoju obszarów wiejskich i ich uwarunkowań w powiązaniu z realizowaną polityką rolną. W celu wyjaśnienia tych zależności skupiono się na analizie następujących zagadnień: charakterystyki działalności gospodarczej na obszarach wiejskich w Polsce, charakterystyki polityki wobec rozwoju obszarów wiejskich w Polsce oraz zamierzeń produkcyjno-środowiskowo-wiejskiego wymiaru polityki rolnej dotyczących rozwoju obszarów wiejskich w Polsce w perspektywie 2020 roku. Z przeprowadzonych analiz i rozważań wynika m. in., że wejście Polski do UE zahamowało procesy rozwoju obszarów wiejskich, gdyż Wspólna Polityka Rolna nie jest czynnikiem istotnych zmian strukturalnych, ponieważ w większości krajów unijnych już się one dokonały. Polityka ta wpływa przede wszystkim na zwiększanie dochodów, a nie na poprawę konkurencyjności sektora rolnego. Oparcie polityki rolnej w Polsce na dyrektywach unijnych powoduje, że w Polsce występuje brak własnej polityki rolnej, mimo potrzeb przemian strukturalnych rolnictwa i obszarów wiejskich.

ANDRZEJ PIOTR WIATRAK

DEVELOPMENT DIRECTIONS OF RURAL AREAS IN POLAND AND DETERMINANTS OF CHANGES

Key words: *rural, agriculture, multifunctional, change, development, determinants, programs and strategies*

SUMMARY

This article attempts to present the current activities in Poland in the field of rural development trends and determinants in connection with the implemented agricultural policy. In order to clarify these relationships were analyzed following topics:- the characteristic of economic activities in rural areas in Poland, the characteristics of the rural development policy in Poland and activities resulting from the production-environmentally-rural dimension of agricultural policy for the development of rural areas in Poland in 2020. Analyses and considerations, which have prepared in this article, have indicated among others., that the Polish accession to the EU slowed down the process of development of rural areas, and the Common Agricultural Policy is not a factor of significant structural changes, which in most EU countries have already made. This policy affects primarily to increase revenue, but not applicable to improve the competitiveness of the agricultural sector. Base on agricultural policy in Poland on EU directives means that in Poland there is a lack of its agricultural policy, and also policy of structural change, despite the present needs of agriculture and rural areas.

e-mail: apw@mail.wz.uw.edu.pl

SŁAWOMIR ZAWISZA

PRZEMIANY SYSTEMU DORADZTWA ROLNICZEGO W POLSCE W ŚWIETLE POTRZEB DORADCZYCH MIESZKAŃCÓW WSI

Słowa kluczowe: *rolnictwo, przemiany, doradztwo rolnicze, ośrodki doradztwa rolniczego, potrzeby doradcze*

STRESZCZENIE

W artykule zaprezentowano ewolucję struktur instytucjonalnych doradztwa rolniczego w Polsce. Zmiany organizacyjne w doradztwie rolniczym następowały wraz ze zmieniającymi się potrzebami mieszkańców z modernizujących się środowisk wiejskich. Przeprowadzone analizy wskazują, że w kraju ukształtował się przez wiele ostatnich dziesięcioleci państwowy system doradztwa rolniczego. Jego początki sięgają działalności oświatowej prowadzonej w XIX wieku, a pierwsze instytucjonalne formy organizacyjne doradztwa pojawiły się na początku XX wieku. Do najważniejszych przemian należy zaliczyć reformy z lat 1990 i 2005. Niefortunnym rozwiązaniem było przekazanie w 2009 roku nadzoru nad WODR sejmikom samorządowym i marszałkom województw, bowiem takie rozwiązanie nie jest spotykane w innych krajach.

SŁAWOMIR ZAWISZA

TRANSFORMATIONS OF AGRICULTURAL COUNSELING IN POLAND IN VIEW OF COUNSELING NEEDS OF RURAL AREAS INHABITANTS

Key words: *agriculture, transformation, agricultural counseling, Agricultural Advising Centers, counseling needs*

SUMMARY

In this article the evolution of agricultural counseling institutional structures has been presented. Organizational changes in agricultural counseling came along with the needs of developing rural environments. The carried out analyses show that, the system of agricultural counseling has been established in Poland for the many last decades. It originated from educational activities which started in the XIX century, and its institutional forms appeared at the beginning of the XX century. The most important transformations were the reforms carried put in the years 1990 and 2005. Taking over the supervision over Agricultural Advising Centers by the local Seymiks and Marshals was not a good solution as this solution is found to be uncommon in other countries.

e-mail: zawisza@utp.edu.pl

WENANCJUSZ KUJAWIŃSKI

ZADANIA PUBLICZNEJ INSTYTUCJI DORADZTWA ROLNICZEGO W POLSCE

Słowa kluczowe: *obszary działalności WODR, ustawa o jednostkach doradztwa rolniczego, zadania publicznej instytucji doradztwa rolniczego.*

STRESZCZENIE

Przedmiotowa praca podnosi potrzebę niezwłocznego dokonania korekty dotychczasowych zadań stawianych w Polsce przed publiczną instytucją doradztwa rolniczego, po to - aby przede wszystkim poprzez wspieranie rozwoju osobowości zainteresowanych rolników mogła ona wywierać istotny wpływ na poprawę jakości ich życia.

Propozycję rozwiązań z tego zakresu autor poprzedza krótką analizą właściwych zapisów ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego oraz ich wpływu na sytuację WODR. Następnie wnosi o:

- szybką nowelizację ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego, przede wszystkim w odniesieniu do stawianych w niej zadań dla tych jednostek oraz podległości WODR,
- ustanowienie odpowiednich uregulowań prawnych zapewniających łączność wojewódzkim ośrodkom doradztwa rolniczego z sektorem B+R,
- zapewnienie wojewódzkim ośrodkom doradztwa rolniczego takiego poziomu dotacji budżetowej, aby ustawowe zadania były przez nie realizowane na możliwie wysokim poziomie,
- przywrócenie odpowiedniej rangi zawodowi doradca rolniczy,
- poprawę tych aktów prawnych, które wprowadzają bałagan pojęciowy w obszarze instytucji publicznego doradztwa rolniczego oraz akredytowanych podmiotów prywatnych działających w dziedzinie WPR.

WENANCJUSZ KUJAWIŃSKI

TASKS OF THE PUBLIC INSTITUTION AGRICULTURE ADVISORY IN POLAND

Keywords: *WODR activity areas, the act „on agricultural advisory units”, tasks of public institution agriculture advisory*

SUMMARY

The present work raises the immediate need to correct the current tasks set in Poland before the public institution agriculture advisory, and is - to first of all by supporting the development of the personality of the farmers concerned, it could have a significant impact on improving the quality of their lives.

Propose some solutions in this area is precede by a short analysis of the relevant provisions of the act “on agricultural advisory units” and their impact on the WODR. Then he propose, about:

- rapid amendment to the act “on agricultural advisory units”, primarily in relation to the tasks posed in those units and subordinate WODR,
- The establishment of appropriate regulatory law to link the regional advisory centers with R & D sector,
- ensuring voivodeship agricultural advisory centers such the level of budgetary grants to statutory tasks in order to have been implemented by the highest possible level,
- restore an appropriate level of profession agricultural adviser,
- improvement of the law instruments that make clutter in the area public advisory institutions and accredited private entities operating in the CAP fiel.

e-mail: w.kujawinski@cdr.gov.pl

MARIA JOLANTA ORŁOWSKA

ZNACZENIE PRACY DORADCZEJ W ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI POZAROLNICZEJ NA WSI NA PRZYKŁADZIE KUJAWSKO-POMORSKIEGO OŚRODKA DORADZTWA ROLNICZEGO

Słowa kluczowe: *przedsiębiorczość, rozwój, działania doradcze, reorientacja zawodowa, pozarolnicze źródła dochodu*

STRESZCZENIE

Celem opracowania było ukazanie działań doradczych podejmowanych dla rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej na wsi na przykładzie Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego (KPODR). Źródłem informacji były dokumenty zamieszczone na stronie internetowej KPODR. KPODR pełni ważną rolę na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w promowaniu małego biznesu oraz edukacji pozarolniczej rolników i ich rodzin. Doradcy KPODR udzielają porad, organizują warsztaty i szkolenia z zakresu motywacji i przedsiębiorczości pozarolniczej wpływające na zmianę postaw życiowych ich uczestników oraz poznanie aktywnych metod poszukiwania pracy, a także nabycie umiejętności zakładania i zarządzania własnych firm. Organizują też specjalistyczne kursy, nadające formalne uprawnienia do wykonywania określonego zawodu.

MARIA JOLANTA ORŁOWSKA

LABOUR ADVISORY ROLE IN THE DEVELOPMENT OF NON-AGRICULTURAL ENTREPRENEURSHIP IN THE COUNTRY AREAS ON THE EXAMPLE OF KUJAWSKO-POMORSKIE AGRICULTURAL ADVISORY CENTRE

Keywords: *entrepreneurship, development, operations consulting, outplacement, non-agricultural sources of income*

SUMMARY

The aim of the study was to show the undertaken consultancy actions for the development of non-agricultural entrepreneurship in the country side on the example of Kujawsko-Pomorskie Agricultural Advisory Centre (KPODR). The sources of information were the documents posted on the website of KPODR. KPODR plays an important role in Kujawsko-Pomorskie in promoting small business and non-agricultural education of farmers and their families. It provides advice, organizes workshops and trainings on motivation and entrepreneurship which change participants' attitude to life and teaches them active job search methods and skills in setting up and managing their own business. It also organizes specialized courses, giving formal permission for a particular profession.

e-mail: orjol@utp.edu.pl

TERESA NOWOGRÓDZKA
STANISŁAW SZAREK

WYNIKI EKONOMICZNE GOSPODARSTW EKOLOGICZNYCH W POLSCE

Słowa kluczowe: *gospodarstwa ekologiczne, dochodowość, żywotność ekonomiczna*

STRESZCZENIE

Na podstawie danych empirycznych określono, że większość gospodarstw nie jest w stanie wygenerować dochodów, które zagwarantowałyby utrzymanie się na rynku. Przeciętna wartość dochodu rolniczego osiągniętego w badanych gospodarstwach wyniosła 23 tys. zł, z czego udział dopłat z programów rolno-środowiskowych stanowi aż 65%. W badanej zbiorowości odnotowano wysoki odsetek gospodarstw nietowarowych oraz o towarowości nie przekraczającej 20%. Analiza wyników ekonomicznych pozwoliła na oszacowanie rzeczywistej wartości rynku produktów ekologicznych w Polsce, który wynosi około 330 mln zł. Powstaje więc konieczność stworzenia mechanizmu, który wprowadziłby na rynek te produkty rolnictwa ekologicznego, które sprzedawane są jako produkty konwencjonalne.

TERESA NOWOGRÓDZKA
STANISŁAW SZAREK

FINANCIAL RESULTS OF ORGANIC FARM IN POLAND

Keywords: *organic farms, profitability, economic viability*

SUMMARY

Based on empirical data set that most organic farms are not able to generate income that would guarantee the continuation of the market. The average value of agricultural income earned in those farms surveyed was 23 thousand zł. The share of payments from the agri-environmental programs is up 65%. In the study population there was a high percentage of subsistence and of the commodity does not exceed 20%. Analysis of financial results allowed us to estimate the actual value of the organic products market in Poland, which is about 330 million zł. We must prepare for a mechanism that would introduce to the market the organic products that are sold as conventional products.

e-mail: szarek@uph.edu.pl

DOROTA REMLEIN-STAROSTA, JOANNA KRZYMIŃSKA, KATARZYNA NIJAK,
DARIUSZ DROŹDŹYŃSKI, STANISŁAW WALORCZYK, URSZULA DOPIERAŁA,
RYSZARD JAWORSKI, MACIEJ SZŁYKOWICZ

ORGANIZMY SZKODLIWE I ENTOMOFAUNA POŻYTECZNA JAKO WSKAŹNIKI BIORÓŻNORODNOŚCI I STANU FITOSANITARNEGO PRODUKCJI ROLNEJ

Słowa kluczowe: *bioróżnorodność rolnicza, OSN, owady, chwasty, choroby*

STRESZCZENIE

Projekt badawczy „Ocena stanu środowiska na Obszarach Szczególnie Narażonych w województwie wielkopolskim” zrealizowano w ramach współpracy Instytutu Ochrony Roślin - Państwowego Instytutu Badawczego z Wojewódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. Projekt dofinansował Wielkopolski Fundusz Ochrony Środowiska

Celem wykonywanych analiz w ramach projektu była ocena szeregu elementów środowiska rolniczego stanowiących wskaźniki różnorodności przyrodniczej i stanu fitosanitarnego upraw. Analizy przeprowadzono na terenach obszarach szczególnie narażonych zanieczyszczeniem wód azotanami pochodzenia rolniczego (OSN) w gospodarstwach w Wielkopolsce o obszarze od 10 do ponad 30 ha. W każdym z gospodarstw obserwacją poddano jedną lub dwie uprawy.

Wszystkie obserwowane aspekty bioróżnorodności wykazywały wysokie lub średnie wartości. Analizie poddano również występowanie patogenów i szkodników. Poziomy porażenia monitorowanych upraw przez organizmy szkodliwe nie stanowiły epidemicznego zagrożenia. Występowanie owadów pożytecznych i drapieżnych było duże, co równoważyło występowanie owadów szkodliwych. W przypadku bioróżnorodności roślin segetalnych stwierdzono zróżnicowanie pod względem występowania poszczególnych gatunków i grup chwastów, zależne od rodzaju uprawy i rośliny uprawnej.

DOROTA REMLEIN-STAROSTA, JOANNA KRZYMIŃSKA, KATARZYNA NIJAK,
DARIUSZ DROŹDŹYŃSKI, STANISŁAW WALORCZYK, URSZULA DOPIERAŁA,
RYSZARD JAWORSKI, MACIEJ SZŁYKOWICZ

HARMFUL ORGANISMS AND USEFUL ENTOMOFAUNA AS INDICATORS OF BIODIVERSITY AND PHYTOSANITARY CONDITION OF AGRICULTURAL PRODUCTION

Key words: *agricultural biodiversity, vulnerable areas, insects, weeds, diseases*

SUMMARY

The project „The evaluation of environment condition in areas vulnerable to nitrogen pollution in Wielkopolska” was implemented within Institute of Plant Protection-National Research Institute and Wielkopolska Agricultural Advisory Centre in Poznań cooperation. The project was subsidized by Regional Fund for Environmental Protection and Water Management in Poznań.

The aim of the analysis was to evaluate a certain number of environment components such as biodiversity and phytosanitary condition indicators. The analysis was conducted on chosen

farms in areas vulnerable to nitrogen pollution in Wielkopolska. The farms area ranged from 10 to over 30 ha. On each farm one or two crops were fully analysed. All biodiversity factors were high or medium. Pests and diseases, which may cause a critical threat to monocultures and simplified rotation, occurrence was examined. It was concluded that infestation level of examined crops was not epidemic. The high quantity of beneficial and predatory insects balanced pests quantity. Different species and groups of weeds were found on each crop.

e-mail: D.Starosta@iorpib.poznan.pl